

Gösterişli Bir “Kültür” Olarak Postmodernizm

Kamil ERGENÇ*

Hıristiyanlık içi mücadelenin sonucu olarak ortaya çıkan modern paradigma kendisine iliş(tiril)en “post” önekiyle insanlık ailesini yeniden efsunlamayı murat ediyor olsa gerek. İlerlemeci tarih tasavvurundan ilham alan bu yeni yaklaşımın, tıpkı modern düşünme biçiminde olduğu gibi vahiy bilgisine ve nübüvvet pratiğine karşı takındığı hasmane tutumun (ki bu tutum hakikatin üzerini örtmesi bakımından “küfr”; bilgiye-hayata-tarihe ve topluma parçacı yaklaşımından dolayı “şirk”; hikemi-irfanî boyutlardan yoksun olmasından dolayı da “zulüm” içerir) deşifre edilmesi elzemdir. Seküler-pozitivist-ırkçı-kapitalist “epistemik cemaat”in kuşatması altındaki akademimizin/üniversitenin bu deşifreyi yapması zor görünüyor. İtikat zaviyesinden ele alınması (teşrih masasına yatırılması) gereken olguları sosyal bilimlerin (hassaten sosyolojinin) kavramlarıyla tartışmak, havanda su dövmekten farksız. Eksiksiz bir şekilde Judeo-Hıristiyan kodlar taşıyan modern sosyal bilim(ler)in ultra-ideolojik doğasından bihaber her türlü değerlendirmenin ziyadesiyle sorunlu olacağını bilmek gerekiyor. Bu bağlamda denebilir ki sosyoloji disiplinine yaslanarak Müslüman bir toplumun dünü-bugünü ve yarını hakkında sahih bir perspektif sahibi olmak mümkün değildir. Binaenaleyh modernlikten postmodernliğe geçiş yapıldığına dair serdedilen kanaatlerin, eleştiriden muaf (!) iddiaların ve “efsunlu” argümanların sosyal bilimlere nüfuz etmiş “ilerlemeci” perspektifle ünsiyeti görmezden gelinemez. Ancak yerelde ortaya çıkmasına rağmen yumuşak ve sert sömürgecilik aracılığıyla küreselleş(tiril)en burjuva protestan kültüründeki bu yeni (!) içerik, öncekinden tam bağımsızlık olarak ta anlaşılmalıdır. Çünkü postmodernlik, modernliği referans alarak meşruiyetini tescilleme arzusundadır. Demek

* Araştırmacı-Yazar, Millî Eğitim Bakanlığı, kamilergenc@hotmail.com

ki evvela bilinen tarihin seyri içerisinde modern paradigmanın yerini takdir ve tasdik etmemiz, yani insanlık ailesinin tarihsel yürüyüşünde modernitenin normal bir süreç olduğuna inanmamız, ardından ise bu normal (!) sürecin yine normal koşullar altında (!) postmodernliğe evrildiğine ikna olmamız gerek. Bu durumda ilkelmeden medeniye doğru akan bir tarih tasavvurunun mahkûmu olmaya razı olmuş olacağız. Bu mahkumiyetin insanlık ailesine maliyetini görmek için dünyanın son dört asrında olup bitenlere nazar etmek kâfi. İlerlemeci tarih tasavvuruna ikna olmuş bir zihnin, peygamber(ler)e iman etmesi beklenmemeli.

Bilgiye, tarihe, topluma, hayata tevhide perspektiften bakmayı sağlık veren bir dinin (İslam'ın) bağlıları olarak post modernliğin bütünü değil parçayı, tümeli değil tikeli, külliyi değil cüzüyi öne çıkaran, yani bütünlük bilincini dışlayarak "parçacı" yaklaşımı terviç eden bir "kültür" olduğunu beyan etmekten imtina edemeyiz. Sosyoloji disiplininin vahiy bilgisini ve nübüvvet pratiğini "bilgi" olarak kabul etmediği gerçeği görmezden gelinemez. Şayet tespit ve değerlendirmelerimizi sosyolojinin epistemik doğasına, kavramsal çerçevesine ve metodolojik dayatmasına razı olarak yaparsak, itikat zaviyesinden anla(mlandır)mamız ve kesin surette reddetmemiz (hatta savaşmamız) gereken bir olguyu, tecrübe edilmesi kaçınılmaz bir gerçeklik gibi anlamak zorunda kalabiliriz. Bu durumda yüce Kur'an'ın yaşam biçimi-hayat tarzı-değer sistemi olarak tavsif ettiği "din" in içtimai hayata vaziyet eden boyutlarını ihmal etme tehlikesiyle yüz yüze kalabiliriz (kalyoruz da). Binaenaleyh meseleyi mutlak hakikat olan vahiy bilgisi ve onun pratiği olan nebevi geleneğe yaslanarak değerlendirmenin zaruri olduğu kanaatindeyim. Bu yapılmadığı takdirde, içinden geçmekte olduğumuz süreçte de yakinen müşahede edileceği üzere, manevi tatmin vasıtası olmaktan başka bir misyonu olmayan ve yalnızca folklorik-sembolik meşruiyet bağlamına hapsedilen bir "din dili" nin ikamesine yardımcı olmaktan başka bir şey yapmış olmayacağız. İnsanlık ailesi için hidayet ve felahın yegâne adresi olan Yüce İslam'ın böyle bir bağlama mecbur ve mahkûm edilmesi büyük musibetlere davetiye çıkarmak anlamına gelir. En büyük musibet ise, postmodernizm aracılığıyla gün yüzüne çıkan, bilgi ve ahlakta merkeziz/sabitesiz/otoritesiz bir hayat tarzı ve dünya görüşüdür.

Modern paradigma kendisini kesinlik üzerinden konumlandırdı. Matematiğin-Fiziğin dilini merkeze alması sağladı ona bu imkân-

nı. Vahiyden hareketle anlaşılmaya çalışılan tabiatın yerine (ki bu anlayış hikemi-felsefi boyutları havidir) felsefeden-hikmetten soyutlanmış matematik-fizik aracılığıyla tanımlanan evren geçti. Doğa'nın düzenini (yasalarını) tanımak (açıklamak) için istifade edilen matematik-fizik, doğaya tahakküm etmek için araçsallaştırıldı. Kesinliğin bilgisinin Tanrı da değil tabiatta olduğu tezi öne çıkarıldı. Gökle yer arasındaki "bağ"ın kopuşu bu tezin gördüğü ilgi sayesinde mümkün olacaktır. Bilgiyle kutsalın arasının ayrılması için koşullar müsaittir artık Avrupa'da. Bu tercihin tarihsel-kültürel nedenleri vardır elbet. "Kutsallık" aracılığıyla sömürülmek en başta gelen nedendir. Tanrının temsilciliğine soyunanların eliyle gerçekleşen zulümler, dine karşı nefreti büyütecektir. Bu nefret yeni bir din icadının yolunu açacaktır. Katolikliğin bu dünyayı kerih gören yaklaşımı yerine, cenneti burada (Dünya'da) inşa edebileceğini iddia eden Protestanlıktır yeni icadın adı. Muhatabını edilgin-pısırik-nesne gibi gören çileci Katolikliğin yerini, Protestanlığın girişimci-özne-aktif-aç gözlü fertleri alacaktır. Yeni icat edilen dinin en büyük destekçisi seküler bilimdir. Bu sayede kilise karşısında kazanılan zaferler, yeni sosyal gerçekliğin iktisadi-içtimai-siyasi-hukuki içeriğini de belirleyecektir. Tabiri caizse yeni Tanrı bilimdir. Ve elbette bilimin nesnesi de tabiat. İnsanın tabiatı inceleyerek hakikate ulaşabileceği tezi modern paradigmanın görkemli iddiasıydı.

Fakat izafiyet teorisi bilimin nesnellik iddiasını boşa çıkardı. Laboratuvara giren bilim adamının ideolojiden/kültürden/değer sisteminden bağımsız olmadığı anlaşıldı. Esasında bu gerçek bilinmiyor değildi. Fakat bilimin tanrılaştırılması için laboratuvarın "nötr" olduğuna dair inancın terviç edilmesi gerekiyordu. Araştırmacı, her neyi araştırıyorsa, ona belli bir mesafeden bakmak zorundaydı ve bu "bakış" hiç te "yansız" değildi. Belirli bir yerde duruyordu ve durduğu yer gördüğü hakkındaki düşüncesine etki ediyordu. Araştırdığı/incelediği şeyi bütün boyutlarıyla kuşatması imkansızdı. Çünkü duyu organları aracılığıyla "veri" topluyordu ve bu organlar sınırlıydı. Sınırlı olanın sınırsız bilgi vermesi mümkün değildi. Matematik-fizik-kimya-biyoloji-kozmoloji, doğada içkin kanun-kuralları (sünnetullahı) tespit etmeye yarayabilirdi. Fakat asıl soru bu disiplinler bilgiyi nasıl elde edeceklerdi ve elde ettikleri bilgiyi hangi amaç uğruna kullanacaklardı? Burada devreye ahlak giriyordu. Çünkü insan yapıcı ve yıkıcı potansiyeli olan bir varlıktı. Yasayı (kurulu düzeni) bozabilir, karada

ve denizde ifsada yol açabilirdi. Açtı da... Pekiyi ahlakın kaynağı ne olmalıydı? Modern paradigma bu soruya "insan" cevabını verdi... Hakikatin kaynağı tabiat, ahlakın kaynağı insan.

Aydınlanma aklı bilgiyi güç/tahakküm/denetim amaçlı kullanmayı salık veriyordu. Dolayısıyla tabiatın (ve insanın) üzerinde egemenlik kurmak için bilgi araçsallaştırıldı. Felsefenin/hikmetin kılavuzluğunu reddeden bilim, kendi kendisini tanrılaştırdı. Gelinek noktada fesat ve tuğyan normalleşti. Bu süreç sosyal bilimlere de etkiledi. Bilimin tiranlığına toplumsal meşruiyet sağlamak için yeni bir sosyal bilimler dili icat edildi. Oysaki her kültürün kendine mahsus bir insan-evren-tabiat-tarih-zaman-mekân-Tanrı tasavvuru vardı ve bu tasavvur biçimleri o kültürün inanç/itikad dünyasından izler taşıyordu. Dolayısıyla her kültürün kendine mahsus bir sosyal gerçekliği vardı ve bu gerçeklik ancak o kültürün değer dünyasına vukûfiyeti sağlanması halinde anlaşılabilirdi. Ancak modern sosyal bilimler, Avrupa dışı tüm ulusları/kültürleri, Avrupa'nın sosyal-siyasal-iktisadi-dini tecrübesini yaşamak zorunda olduğuna ikna etmek için seferber oldu. Bu bağlamda bugün adına küreselleşme denilen realiteyi, Judeo-Hıristiyan kodların bütün kültürleri massedip kendisine benzetme süreci olarak tanım(-lam)ak mümkündür.

Modern paradigmanın kesinlik iddiası ideolojilere de sirayet etmişti. Bütün ideolojiler tek hakikat olarak kendilerini görüyor ve aksi yorumlarla çatışıyor. Dünyayı anlam(landırm)a/yorumlama aracı olarak ideolojiler 20. yüzyıl boyunca toplumsal hareketlerin yönünü belirlemede ziyadesiyle etkili oldular. Sosyalist ideoloji, 1917'de, görkemli bir "paradigma içi değişim" gerçekleştirdi. İkinci dünya savaşına doğru Avrupa'da faşizm en etkili ideolojik istinatgahtı. Cumhuriyet Türkiye'si Kemalist ideolojiye yaslanarak devrimler yaparken, Orta Doğu havzasında Baasçılık rüzgârı esiyordu. Hıristiyanlığın kadim düşmanı Yahudilik Tevrat'tan ilham alan Siyonizm etrafında örgütlenerek 1948'de İsrail işgal devletinin temellerini attı. Çin'den Japonya'ya, Hindistan'dan Latin Amerika'ya kadar ideolojilerin etkisi barizdi. Adına soğuk savaş denilen hikâye, aynı memeden süt emen ikiz kardeşler olan kapitalizm-komünizm geriliminin liberalizm lehine sonuçlanmasını temin etti. Esin kaynağı vahiy bilgisi ve nübüvvet pratiği olduğu için, paradigma dışı varoluş mücadelesinin öncülüğünü yapan İslamcılık ideolojisi ise Türkiye özelinde, sağ/muhafazakâr/mil-

liyetçi asimilasyona; küresel ölçekte ise terörizm yaftasına, İslamofobik tezviratlara ve mistik/batını/işraki yönlendirmelere maruz kalmasına rağmen halen direnişini sürdürmektedir. İslamcılık ideolojisi vahiy bilgisi, nübüvvet pratiği ve bu bilgi-pratikle mütenasip geleneksel birikimden aldığı ilhamla bugünün ve yarının tarihine gerçek anlamda tanıklık yapacak potansiyele sahip en etkili ideoloji olma özelliğini muhafaza etmektedir.

Arnold Toynbee 1870'lerin ortalarından itibaren post modernliğin başladığını düşünüyordu. Nietzsche'nin modernliği kepezelik olarak nitelemesinin, Toynbee'nin bu kanaatinde etkili olup olmadığını bilmiyoruz. Ancak post modern terkinin ilk kullanımı II. Dünya savaşı sonrasına rastlıyor. Bu tarihe kadar Avrupa'nın gurur duyduğu ne kadar değer varsa hepsi bu savaşta yok olmuştu. Sadece modernliğin kesinlik iddiası değil, bilginin kutsaldan ayrı(ştır)ılmasının yol açabileceği yıkımın görülmesi, insanın tanrılaşma arzusunun yol açtığı trajediler ve tabiatın maruz kaldığı tehlikeler düşünüldüğünde II. Dünya Savaşı, modern paradigmanın özeleştirisi yapmasında etkili olmuştur denebilir. Ancak bu özeleştirisi, Einstein'ın "bir sorunu çözmek istiyorsanız o sorunu ortaya çıkaran akıldan uzaklaşın" ifadesindeki gibi değil, bilakis sorunu yaratan aklın rehberliğinde gerçekleştiği için sonuç yine hüsrana olacaktır. Jean Paul Sartre'ın ateist varoluşçuluğu hüsrana entelektüellik ambalajıyla sunulmasından başka bir şey değildir. Hayata dair hiçbir umudu kalmamış, kendi eliyle yarattığı canavar tarafından parçalanmış, savunduğu tüm değerleri helvadan put misali yemiş bir kültür olarak Avrupa insanının yeniden yaşama bağlanması için Sartre'ın "kendini yaratan insan" mottosuna sığınması anlaşılabilir. Akabinde Albert Camus'un "isyan ediyorum o halde varım" felsefesi post modern paradigmanın inşasında etkili olacaktır. Son yıllarda Türkiye'de psikolojik yanı ağır basan diziler ve ekran guruları aracılığıyla "hümanist varoluşçuluk" adı altında, lümpen kent kültürünün yaraladığı ruhunu onarmak isteyenlere önerilen "hayat tarzı", postmodernliğin paramparça ettiği benliğin felah arayışı olarak okunabilir. Bu hayat tarzının, kendisini İslam'a nispet eden bir toplumda karşılık bulması, vahiy bilgisinin ve nübüvvet pratiğinin yaşanabilir kılınmamasıyla yakından alakalıdır diye düşünüyorum.

Şayet Müslümanlar modern/postmodern değer sisteminin Yahudi-Hıristiyan kodlardan müteşekkil içeriğine dair eleştirel dikkat

ve deruni bir farkındalık bilinci inşa etmiş olsalardı, hiç vakit kaybetmeden "epistemolojik bağımsızlık mücadelesi" başlatmış olacaktı. Bu mücadelenin öncelikli vazifesi İslami referanslar temelinde bir bilgi sisteminin inşası ve ardından (bu bilgiden hareketle) insan-evren-tabiat-tarih-zaman-mekân-toplum-siyaset-devlet vb. tasavvurunu inşa etmek olacaktı. Bu tasavvurdan sadır olacak olan eylemliliğin kültürel dinamizme yapacağı katkı sadece Türkiye'ye değil insanlık ailesine muştı olabilir. Hem modernlik hem de postmodernlik bilgiyi, tarihi ve hayatı vahiy-nübüvvet ikliminden bağımsız bir bağlamın konusu yaparak, insanlık tarihindeki en ilkel sapmanın faili oldular. Buna mukabil Müslümanlar da vahyin ve nübüvvetin rehberliğinde hayata-tarihe ve bilgiye tevhide perspektiften bakarak insanlık ailesinin felahına giden yolu inşa edebilirler. Yüce Kur'an'ın şirk ile zulmü yan yana anması da gösteriyor ki hayatı parçalamak ve her parça için ayrı bir (belirleyici değer sistemi) tayin etmek insan benliğinin, kimliğinin, kişiliğinin yaralanmasına yol açıyor. Ki bu durum zulme kapı aralamaktan başka bir şey değil.

Modern paradigma, Mustafa Özel'in ifadesiyle, insanı gökteki babanın (tanrının), yerdeki babanın (kralın) ve evdeki babanın tasalluttundan (otoritesinden demek daha doğrudur aslında) kurtararak onu "ulus devletin" kulu yaptı. Devlet aidiyeti dışında tüm aidiyetleri yadsıdı. Devleti de tanrı gibi konumlandırırdı ve mutlak kontrol ve denetim yetkisi verdi. İtikat esaslı birlikteliğin yerine sözleşme esaslı anayasal yurttaşlık, ümmet aidiyeti yerine ulus aidiyeti, vahiy-nübüvvet bilgisi yerine bilimsel bilgi, organik (canlı) tabiat-evren yerine mekanik (saat gibi işleyen) tabiat tasavvuru inşa etti. Madde-mana, fizik-metafizik, ruh-beden, dünya-ahiret, kamusal-özel vb. ayrımları meşrulaştır(ıl)arak bütünlük bilincini zaafa uğrattı. Bu ayrımlı düşünme biçiminin özellikle Müslüman toplumlarda çok yıkıcı tesirleri oldu. Çünkü İslam bu düşünme biçimiyle barışık değildi. Dünya ile ahiretin birliğini vurguluyordu ve insanın varoluş gayesi olarak "kulluğu" öne çıkarıyordu. Tabiatın canlı olduğunu beyan ediyor, oradaki işaretlere (ayetlere) nazar etmeyi öğütüyordu. Böylece ilahi iradenin tecellisine *ayn-el yakin, ilm-el yakin ve hakk-el yakin* şahit olunacağına dikkat çekiyordu. Gerçek anlamda şahitliğin teslimiyete vesile olacağını beyan ediyordu. Hakikatin bilgisi olarak ilahi vahye dikkat çekiyor, insan türünün selameti için bu bilgiye ve bu bilginin hayata nasıl nüfuz edeceğini gösteren nebevi öğretiyi teslim olunması gerektiğini salık veriyor-

du. Bilgiye-hayata-tarihe tevhide perspektiften bakmayı öneriyor aksi taktirde şirkin (parçacı, sınıfsal, çatışmacı) doğasına mahkûm olmaksızın kurtulamayacağımıza işaret ediyordu. Tarihin olup bitmiş, geçip gitmiş olaylar yığını olmayıp insanın hikayesi olduğunu, geçmişin ilkel-arkaik-primitif bir bağlama hapsedilemeyeceğini öğretiyordu. İlahi vahyin evrenselliğine vurgu yapıyor, insanlık ailesinin hidayet rehberi olarak vahiy bilgisini ve nübüvvet pratiğini öne çıkarıyordu. Denebilir ki Müslüman toplumlar postmodern “kültürün” haz odaklı gösterişli ambalajıyla büyülenmeler de mübarek İslam’ın öğretisi direnişini ısrarla sürdürüyor ve sürdürmeye devam edecek.

Postmodern şirk kültürünün karakteristik özelliğine “kırık ayna metaforu” üzerinden dikkat çekilebilir. Bilindiği üzere ayna, karşısındaki nesnenin simetrik görüntüsünü verir. Modern paradigma araçsallaştırdığı matematik-fizik disiplinleri aracılığıyla tabiattan elde ettiği bilgiyi tıpkı aynanın karşısındaki nesne gibi yansıtmayı murat etmişti. Nasıl ki aynanın karşısındaki nesne bir bütün halinde görünüyorsa, bilimin rehberliğine teslim olan insan da hayatı-evreni-tabiatı ve kendisini o netlikte (ama ruhsuz) olarak görecekti. Çünkü ayna nesnenin ruhunu yansıtamazdı. İdeolojilerin kesinlik iddiaları da ayna metaforundan kaynaklanıyordu. Bilgi-tarih ve hayat hakkında “net” bir perspektif sahibi oldukları savıyla sahnedeki yerlerini almışlardı. Bilimsel verilerin kesinliği iddiası, aynanın karşısındaki nesnenin görüntüsündeki kesinlikten ilham alıyordu. *Matrix* filminde aynanın “akışkanlığı” bir anlamda modern öğretinin miadının dolduğuna işaret ediyordu. İzafiyet kuramı ve II. Dünya savaşı modern paradigmanın aynasını parçaladı. Postmodernlik “kırık/parçalanmış ayna” metaforu üzerinden kendisini takdim etti. Artık aynanın karşısındaki varlığın “görüntüsü” net değil, parçalı. Bu parçalanmışlık en çok insan üzerinden görünürlük kazandı. Başka türüsü de mümkün değildi zaten. Çünkü bilginin eyleme dönüşmesi insan sayesinde mümkündü. Dolayısıyla onun kimlik/kişilik olarak parçalanmasının tezahürleri hayatın her alanında etkisini gösterdi. Parçalanmış aynanın karşısındaki insan nasıl ki çok yüzlü ve “tanınmaz” haldeyse gerçek hayatta da öyle oldu. Maskeler çoğaldı. Kimlikler aşındı. Her ortama uygun “yüz” icat edildi. Ne olduğu belli olmayan, nereye ait olduğunu bilmeyen, hangi değer sisteminden/ paradigmadan ilham aldığı anlaşılmayan renksiz, kokusuz, tatsız türler zuhur etti. Postmodernitenin “Anything goes (ne olsa gider)” klişesine uygun bir sosyal gerçekliğin kendisini his-

settirdiği bir süreç başladı. Konfor alanına hanel gelmediği müddetçe, hangi ideolojinin (değer sisteminin) egemenliği altında yaşadığını sorun etmeyen bir sosyolojinin inşa edilmek istendiğine tanık olmaya başladık. Geleneksel mirasımızda yüksek düzeyli ilmi-entelektüel-siyasi perspektifin sonucu olan kozmopolit üst kültür, şimdilerde, neo-liberal diktatörlüğün değirmenine su taşıyan oldukça sık bir bağlama hapsedilmiş durumdadır. İçinden geçmekte olduğumuz sürecin tahlil ve analizi, ne yazık ki, protestan burjuva kültür kodlarından ilham alan sosyal bilimlerin uzman ve akademisyenlerine havale edilmiştir. Oysaki zaten hem modernliğin hem de postmodernliğin esin kaynağı bu kültürdü. Yani bizim durumumuz celladımızdan medet ummaya benziyor. Halbuki tam da şimdi, yani hakikatin olmadığı iddiasının terviç edildiği bir vasatta, aziz İslam'ın mutlak hakikat olan iklimine rücu edip vahiy bilgisi ve nübüvvet pratiğinden ilham alarak insanlık ailesini bu yeni şirk kültüründen haberdar etmek ve felahın yolunu göstermek gibi esaslı bir duruşun temsilcisi olunabilir. Bu temsilciliği üstlenmenin yolu, kanaatimce, ilmi-entelektüel bağımsızlık, ortak akıl ve yüksek düzeyli siyasal bilinç inşasından geçiyor. Türkiye bu üç imkândan da şimdilik, yoksun görünüyor. Aydın/entelektüel/akademisyen havzamızın hatırı sayılır bir kesimi tahlil-analiz ve değerlendirmelerini hala seküler bilgiye yaslanarak yapıyor. Üniversitelerimizin sosyal bilimler fakülteleri vahiy bilgisi ve nübüvvet pratiğinden ilham alan insan-evren-tabiat-tarih-zaman-mekân-devlet-toplum-siyaset tasavvuru inşa etme kabiliyetinden yoksun durumdadır. İlahiyat fakültelerimiz, merhum İsmail Raci Faruki'nin ifadesiyle, şarkiyat enstitüleri gibi çalışıyor. Yüce İslam inceleme-araştırma nesnesi olarak, kimi zaman hermenötik okumaların da konusu yapılmak suretiyle (ki bu okuma biçimi de postmodernitenin değirmenine su taşıyor) türlü operasyonlara maruz kalıyor. Nebevi öğretinin seyrini değiştiren yönüyle değil, (haşa) efsanevi-mitolojik-masalsı içeriklerle gündemleştiriliyor. İslam'ın siyasal bilinç inşa eden boyutu görünmez kılınarak, sadece manevi tatmin sağlayan yönü öne çıkarılıyor. 1990'ların başında küre ölçeğinde "paradigma dışı" varoluş mücadelesi veren İslamcı hareketleri kriminalize ve terörize etmek için icat edilen "siyasal İslam" terkibi Müslümanların siyaset dışı tutulmasını sağlamak için kullanılıyor. İslam'ın siyasetle işi olmayacağı tezi "dini siyasete alet etmeyelim" klişesi üzerinden meşrulaştırılmaya çalışılıyor. Böylece Müslümanlar aktif-özne-kurucu aklın uzağında pasif-edilgin-pısırsık

bir tutumun mahkûmu oluyor. 21. yüzyılın Türkiye’inde hala Fransız İhtilali’nden esinlenen siyasal kavram ve kurumlar aracılığıyla siyaset yapılıyor olması, İslam’ın ruhuna uygun bir siyasal dil-söylem geliştirmeyi başaramadığımız içindir. Postmodern şirk kültürü muhatabının bütünlük bilincini tarumar ettiği ve çok yüzlü, akışkan, amorf bir kimliği terviç ettiği için bugün siyaset hikmet-adalet odaklı olmaktan çıkmış, günü kurtarma, ayartma, manipüle etme, rey uğruna fahşa ve münkeri onaylama, aparatçik imal etme gibi yüzeysel amaçlara hizmet eden “çatışmacı” bir bağlama hapsolmuştur.

Nebevi geleneğin son temsilcisi Cenab-ı Peygamberin (s.a.v) hayatından öğrendiğimiz kadarıyla O her işinde istişareye/meşverete/şura-ya önem vermiş ve birlikte yol yürüdüğü insanların hayatını etkileyecek kararların alınmasında “ortak aklın” hasılasına güvenmiştir. Onun bu örnekliği hiç şüphesiz yüce Kur’an’ın beyanıyla da uyumludur. Denebilir ki nebevi gelenek bir yandan içinde bulunduğu toplumun şirk/tuğyan/zulüm fiillerine kaynaklık eden değer sisteminin/paradigmanın/ideolojinin dayanaklarını yerle bir ederken, diğer yandan saflarına kattığı her ferdin siyasal bilincinin (kurucu-özne aklın) ikamesinde ve tahkiminde rol oynamıştır. Birlikte yol yürüdüğü insanlara çoban-sürü ilişkisini değil, özne-özne ilişkisini öne çıkarmayı öğütlemiş, beyan ettiği hakikatin hakkını vermiştir. Muhatabını edilgin/pısrık/nesne/madun olmaktan kurtarıp, içinde yaşadığı zamana mümince tanıklık etmesinin yolunu- yöntemini öğretmiştir. Bu öğretiye sadık kalanlar her çağda dikkat çekici, etkileyici, “put kırıcı” bir duruşun mümessili olabilir. Bu duruşun temsilcileri çoğu zaman gadre uğrar, zaafa düşürülmeye, ayartılmaya çalışılır. Ancak yolundan dönmez... Nebevi geleneğe sadık alim/ aydın/entelektüeller risk alarak toplumu ikaz eder. Bu ikazlar, halkın edilginliğini/madunluğunu kendi ikbali için zaruri görenler tarafından anında etkisizleştirilmeye, itibarsızlaştırılmaya, kriminalize edilmeye çalışılır. Şimdilerde yakinen gözlemleneceği üzere post modern kültürün “ne olsa gider” klişesi böyle zamanlarda oldukça etkili bir uyuşturucu işlevi görür. Hakikatin olmadığı tezviratının alıcısı çoktur. Çünkü hakikatle temas kurmak sorumluluk almayı, risk üstlenmeyi, zahmete katlanmayı gerektirir. Postmodern kültür ise haz almayı salık verir. Neoliberal diktatörlüğün hayatta kalabilmesi için bu şarttır. İslam piyasanın çarklarının sorunsuz dönmesine hizmet ettiği sürece el üstünde tutulacaktır. Bunun için onun iktisadi-siyasi-hukuki vb. alanlardan uzak tutulup, manevi

tatmin vasıtası olarak konumlandırılması gerekir. Çünkü neo-liberal diktatörlük insanı insanlıktan çıkarmaktadır. Bunalım yaşayan insana terapi hizmetini en iyi verecek olan ise dindir. Hayat parçalanmış ve her parça ayrı bir "değer sisteminin" egemenliği altına girmiştir. Şirk kültürünün rahmi burasıdır. Demek ki direniş bütünlük bilincinin inşasıyla mümkündür. Bilgiye-hayata-tarihe-topluma tevhide nazarla bakabilmek için vahiy bilgisinin ve nebevi pratiğin kılavuzluğu şarttır.